

TÖBBSÉG ÉS KISEBBSÉG.

□ Ibsen Henrik a Népgyűlésben azt mondja, hogy a kisebbségnek van mindig igaza, mert a haladók és az intelligensek, mindig minoritásban vannak a társadalomban és így feltétlenül nekik van igazuk a maradi és elcsépett igazságokon nyargaló többséggel szemben.

□ Filozófiai tételnek új, szép és forradalmi az, amit Ibsen mond. A közéletben vagy politikában azonban korántsem lehetne ezt a tételt alkalmazni, vagy a cselekedetek alapjául venni. Ha a politikában is az állna, amit Ibsen a kisebbségről mond, akkor az egyedül helyes alkotmányos és politikai uralom vagy rendszer maga az alkotmánytalanság vagy a fejedelmi abszolutizmus volna. Mert hiszen hol áll elenyészőbb kisebbség nagyobb többséggel szemben, mint például Oroszországban, ahol egyetlen egy embernek az akarata több mint százmillióéval helyezkedik szembe.

□ Ezzel szemben mi azt látjuk, hogy a legklasszikusabb demokrácia a régi athenieké, a régi rómaiaké, az amerikai Egyesült Államoké, a forradalmi Franciaországé, mindig a többség akarátát igyekezett a kisebbség fölé helyezni. Ez a tendencia a legvilágosabban és a legplasztikusabban a modern parlamentek őszánjánál, az angol parlamentnél jutott kifejezésre, amely a többségi elv szigorú alkalmazásával tette lehetővé a felelős parlamenti kormányzást, amely nélkül alkotmányos uralom el sem volna képzelhető. Az alkotmányos kormányzásnak alap gondolata, hogy maga a nemzet egyeteme intézi a nemzet sorsát. Miután azonban ez a gondolat így, amint leírva van, a maga ősi tisztaságában keresztül nem vihető — nem vihető keresztül technikai okoknál fogva — a nemzet többségét mindig a választottak kell, hogy képviseljék és a választottaknak a többsége képviseli a választóknak, tehát a nemzetnek a többségét is. Amikor tehát a választottak többsége, precízebbül a parla-

menti többség, a belőle választott szerv, a felelős kormány útján cselekszik, nem történik más, mint az, hogy a nemzet többsége uralkodik saját maga és a nemzet kisebbsége fölött. Ezzel valósul meg a legfelsőbb demokráciának az a követelése, hogy a népek és a nemzetek önmagukat kormányozzák.

□ Természetes, hogy a kisebbségnek is megvannak a maga jogai. A többség csak annyiban uralkodhatik a kisebbség fölött, amennyiben saját maga fölött is uralkodik és a többségi kormányzás nem jelenti a kisebbség ellen való kormányzást. Ezzel szemben azonban a kisebbségnek, mentül inkább a demokratikus népjogoknak a híve, az a kötelessége, hogy a többség uralmát semmiféle erőszakkal vagy törvénytelen eszközzel meg ne bolygassa. A kisebbségnek ezt nincs joga megcselekednie, mert ha megteszi, akkor nem csupán az alkotmányos és demokratikus kormányzás legprimitívabb alapelvei ellen vét, hanem egyúttal lehetetlenné teszi, hogy valamikor, amikor ő belőle, a kisebbségből lesz többség, zavartalanul uralkodhasson. Mert a kisebbségek többségekké nőnek meg és a többségek kisebbségekké olvadnak le. Többség korában pedig csak az a szervezet tarthat igényt tiszteletre és kiméletre, amely kisebbség korában is tisztelte a nemzet többségének akarátát, még akkor is, ha ez az akarat az övével ellenkezik. Csak az a szervezet élhet többség korában az erősek jogával, amely kisebbség korában nem élt vissza a gyöngék jogával, a gyöngéknek azzal az előjogával, amely szánalomnak és egyéb romantikus emberi tulajdonságnak kiaknázásán alapul. Olyan tétel ez, amely bizonyára sokkal alantasabban járó, mint az a fontos, amelyet Ibsen a Népgyűlésben fölállított, de amely viszont sokkal gyakorlatibb amannál. A politika pedig a gyakorlati exigenciák tudománya, amint azt — Kossuth Lajos mondá.

LEGATUS

